

різну інтенсивність в залежності від емоцій прийняття або засудження. «Я-образ» і самооцінка викликають потенційні поведінкові реакції – конкретні дії, що виражаються в поведінці людини. На думку Р. Бернса та інших авторів, самооцінка не є самостійним утворенням і ототожнюється з емоційно-ціннісним самовідношенням, не маючи автономного статусу в Я-концепції.

Однак вона (самооцінка) є ядром особистості і виконує виключно важливу роль в житті індивіда в цілому. А. Тесер вказує на те, що західні дослідники створили цілий «парк», в якому є колекція концепцій, конструктів, типологій і процесів все збільшується.

«На сьогоднішній день існує так багато публікацій з різних аспектів даної теми в різних областях психології, що їх навряд чи можна всі охопити в рамках однієї статті. Згідно з дослідженнями М. Керніс, тільки поняття «самооцінка» було обговорено в більш ніж в 25 000 наукових публікаціях. На думку Х. Мумменді і В. Грефе, до них треба додати ще роботи, спрямовані на інші численні аспекти проблеми самооцінки. Т. Метцінгер вказує, що також потрібно розглянути роботи з інших гуманітарних дисциплін, таких як філософія, соціологія, педагогіка і спорт».

Самооцінка – це оцінка людиною самої себе і місця серед інших особистостей. Самооцінка починає формуватись у ранньому дитинстві. Молодший шкільний вік вважається сензитивним періодом для становлення самооцінки. А. Адлер вважав, що основа формування самооцінки закладається, коли дитина переживає період повної безпорадності та залежності від батьків.

ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІ З РІЗНОЮ ГОТОВНІСТЮ ДО ПОДРУЖНЬОГО ЖИТТЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

І. П. Ковальчук,

студентка 2 курсу спеціальності «Психологія»

Донецький національний університет

імені Василя Стуса

Науковий керівник: К. М. Васюк, к. психол. н., доцент

У сучасному суспільстві досі існує стереотип, що головна ціль молодій дівчині – вийти заміж. З раннього віку їм навіюють нездійсненні ідеали подружнього життя: важливо бути «ідеальною

дружиною» для свого «ідеального чоловіка». Дійсно, побудова прогресивного світу неможлива без формування інституту сім'ї. І для реалізації цієї цілі було проведено багато досліджень сімейних цінностей та установок. Але для того, щоб виховувати здорових особистостей, готових свідомо вступити у шлюб, немає актуальних даних про готовність до подружнього життя молоді.

Метою нашого дослідження було дослідити підходи до вивчення індивідуально-психологічних особливостей молоді з різною готовністю до подружнього життя.

Л. В. Богданова зазначає, що готовність до подружнього життя – це здатність відмовитися від чогось важливого, заради іншої людини, вміння конструктивно подивитися на свої невдачі та шляхи їх вирішення, а також адекватне сприйняття критики та зауважень в свою сторону. Також вона відводить особливу роль самостійності та відсутності егоцентризму (Богданова Л. В., 2006).

На думку А. Макаренка та І. Гребеннікова ключову роль у формуванні готовності до подружнього життя грає модель взаєностосунків у батьківській сім'ї. Для того, щоб у молодій людині були правильно сформовані уявлення подружнього життя та розуміння своїх обов'язків в цій системі стосунків, вона повинна мати позитивний досвід сімейних взаємовідносин на прикладі батьків.

Особливе місце у готовності до подружнього життя, на думку А. Волкової та М. Обозова має психологічна сумісність обох партнерів, що і забезпечує моральну та емоційну підтримку (М. Обозова, 1998).

Б. Паригін визначив психологічну готовність до шлюбу як адекватне уявлення та ставлення партнерів один до одного та готовність до спільного подолання конфліктів та кризових ситуацій (Паригін Б. Д., 1987).

В зарубіжній психології проблема готовності до сімейного життя розглядалась в площині мотиваційно-потребової сфери особистості. Представник гуманістичного напрямку у психології К. Роджерс описує, що підґрунтям для побудови щасливих сімейних стосунків, є реалізація наступних потреб:

- 1) Потреба у позитивному ставленні (любов та підтримка з боку оточуючих;
- 2) Потреба у самоствердженні, яка витікає із задоволення першої потреби.

Важливим питанням є розгляд передумов, які сприяють формуванню психологічної готовності до шлюбу. В. Торохтій виділяє ряд аспектів, необхідних для її формування:

1) готовність прийняти на себе нову систему обов'язків стосовно свого шлюбного партнера, майбутніх дітей та відповідальності за їх поведінку;

2) розуміння прав і гідності інших членів сімейного союзу, визнання принципів рівності в людських відносинах;

3) прагнення до повсякденного спілкування та співпраці, узгодження взаємодій з представником протилежної статі, що в свою чергу передбачає високу моральну культуру;

4) уміння пристосуватися до звичок і рис характеру іншої людини і розуміння її психічних станів (Торохтій В., 2004).

Посилаючись на вищесказане, можна зробити висновок, що попри актуальність та популярність вивчення цієї теми досі немає сформованого визначення «готовність до подружнього життя». Розробляючи принципи та методи виховання у молоді зрілого ставлення до вступу у сімейні стосунки, теоретична база не є повноцінною. Основний акцент ставиться на батьківське виховання та розвиток у собі відповідних рис та якостей. На мою думку, дуже часто упускається роль саме соціальних інститутів у формуванні готовності до шлюбу. У навчальних закладах досі немає уроків статевого виховання та економічної грамотності, а школи батьківств розраховані лише на виховання та догляд за дітьми грудного віку.

ДИСКУРСИВНА ПАРАДИГМА В КОНСТРУЮВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

І. Б. Колобова,

*аспірант лабораторії когнітивної психології,
Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України
Науковий керівник: С. Ю. Рудницька, д. психол. н., доцент*

Одним із методологічно важливих положень сучасного конструктивізму в контексті психолого-герменевтичного підходу є настанова тлумачити фундаментальні структури реальності як проєкції мови. В цій парадигмі значення конструюються дискурсивно і саме наша мова визначає те, що і як ми розуміємо в тому числі і під фундаментальними структурами нашого буття.

Тобто дискурс і мова стають основним оптичним принципом конструювання індивідуальної та соціальної реальності. Близькими до цього напряму стали дискурсивна психологія Дж. Поттера,